

#1 NEW YORK TIMES BESTSELLER

FENEVADAK

K E R T J E

SZERELEM ÉS TERROR:
EGY AMERIKAI CSALÁD A HITLERI BERLINBEN

ERIK LARSON

ERIK LARSON

FENEVADAK KERTJE

SZERELEM ÉS TERROR:
EGY AMERIKAI CSALÁD A HITLERI BERLINBEN

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2015

*A lányoknak és a következő huszonöt évnek ajánlva
(és természetesen Molly, hűséges kutyám emlékének)*

*Az emberélet útjának felén
egy nagy sötétlő erdőbe jutottam,
mivel az igaz útat nem lelém.*

Dante Alighieri: Isteni színjáték, Első ének
(Babits Mihály fordítása)

Das Vorspiel

prelúd, nyitány, prólógus, előmérkőzés, előjáték, előadás, gyakorlati (vizsga), meghallgatás; das ist erst das ~ ez csak a kezdet

Collins Teljes német szótár (Hetedik kiadás, 2007)

Egyszer régen, velejéig sötét idők hajnalán egy amerikai apa és a lánya arra eszmélt, hogy meghitt chicagói otthonukból a hitleri Berlin szívébe sodorta őket a sors. Négy és fél évig maradtak ott, ám jelen történet témája főként az a bizonyos első év, amikor Hitler kancellárból abszolút zsarnokká emelkedett, amikor minden hajszálon függött, és semmi sem volt bizonyos. Ez az első év egyfajta előjátékot jelentett, melyben a hamarosan bekövetkező háború és gyilkolás nagyeposzának összes témáját megalapozták.

Sokszor eltűnődtem azon, milyen lett volna közvetlen szemtanúként átélni Hitler sötét uralmának megszilárdulását. Milyen volt a város, mit lehetett hallani, látni, milyen szagok terjengtek, és hogyan értelmezték a diplomaták és a látogatók a körülöttük zajló eseményeket? Utólag könnyű bölcsnek lenni, és azt mondani, hogy e törekeny időszakban viszonylag simán változtathattak volna az emberek a történelem menetén. Akkor vajon miért nem változtatott

rajta senki? Miért tartott ilyen sokáig felismerni, hogy Hitler és rezsimje valós veszélyt jelent a világra?

Mint a legtöbb ember, a korszakról alkotott kezdeti elképzeléseimet könyvekből és fényképekből szereztem, amik azt a benyomást keltették bennem, hogy a világ akkor színtelen volt, a szürkének a feketéig tartó színárnyalataiból állt. A két főhősöm azonban, rutinszerű napi kötelezettségeik végrehajtása közben a hús-vér valósággal találkozott. Reggelenként áthaladtak azon a városon, ahol mindenfelé hatalmas fekete-fehér-vörös lobogók lengtek; ugyanazoknak a kávéházaknak a teraszain ültek, ahol a hitleri SS szikár, fekete öltönyös tagjai, és néhanap megpillantották Hitlert is, az apró embert, a nagy, nyitott Mercedesében. Naponta elsétáltak olyan házak előtt is, amelyek erkélyein vörös muskátlik burjánzottak, vásároltak a város hatalmas áruházaiiban, teadélutánokat tartottak és mélyen belelégezték Berlin fő parkja, a Tiergarten tavaszi illatát. Egyazon társaságba jártak Goebelsszel és Göringgel, együtt ettek, táncoltak és tréfálkoztak velük, amíg az első évük végén egy rendkívüli jelentőségű esemény fel nem fedte Hitler valódi jellemét, megalapozva az elkövetkezendő évtized történelmét. Ez a fordulat apa és lánya számára is megváltoztatott mindent.

Amit olvasnak, az egy ismeretterjesztő irodalmi mű. Ahogy ilyenkor szokás, az idézőjelek közt szereplő és a dőlt betűs szövegek levelek, naplók, emlékiratok vagy más történelmi dokumentumok részletei. Nem akartam a kor egy újabb nagy sztoriját papírra vetni. A céloom bensőségesebb volt: ezt a múltbeli világot két összetartozó személy, apa és lánya tapasztalatai és megfigyelései révén próbáltam feltárni, akik Berlinbe érkezésükkor egy felfedezésektől, átalakulástól, és végső soron, a legmélyebb szívfájdalomtól kísért utazásba kezdtek.

Ebben a történetben nincsenek hősök, legalábbis nem a *Schindler listájából* ismert fajták, de megcsillannak benne a hősiesség szikrái, és láthatunk olyan embereket, akik meglepő méltósággal viselkednek. Persze mindig vannak árnyalatok, néha felkavaró természetűek.

Ez a baj az ismeretterjesztő irodalommal. Az embernek félre kell tennie, amit az adott korszakról – *jelen pillanatban* – igaznak gondol, és követnie kell a két ártatlan szereplőmet abba a világba, amit ők megtapasztaltak.

Bonyolult emberek voltak ők, akik bonyolult időkben éltek, mielőtt a szörnyetegek kinyilatkoztatták volna igazi természetüket.

Erik Larson, Seattle

1933

A férfi a kulisszák mögött

Az Amerikából áttelepülők gyakori látogatói voltak Berlinben az Egyesült Államok konzulátusának, de soha nem olyan körülmények közt, mint az a férfi, aki 1933. június 29-én, egy csütörtöki napon érkezett oda. (1) Ő Joseph Schachno volt, 31 éves New York-i orvos, aki mindeddig Berlin egyik külvárosában gyakorolta az orvoslás tudományát. Most meztelenül állt az egyik lefüggönyözött vizsgálóhelyiségben a konzulátus első emeletén, ahol normálisabb napokon egy közegészségügyi tisztviselő vizsgálta meg az Egyesült Államokba emigrálni akaró vízumkérelmezőket. A férfi testének nagy részén széthasadt a bőr a korbácsolástól.

Két konzulátusi hivatalnok érkezett, beléptek a vizsgálóhelyiségbe. Egyikük George S. Messersmith volt, 1930-tól a berlini amerikai főkonzul (nem volt köze Wilhelm „Willy” Messerschmitt német repülőgépmérnökhöz). Mint legfőbb berlini külügyi képviselő, Messersmith tíz német város konzulátusainak az irányítását látta el. Mellette Raymond Geist alkonzul állt. Geist mindig higogt volt és rendíthetetlen, ideális beosztott, de Messersmithnek meg kellett állapítania, hogy most még Geist is elsápadt és mélyen megrendült.

Mindkettejüket felháborította Schachno állapota.

„A nyakától a sarkáig egyetlen nyers hústömeg volt az az ember – számolt be róla Messersmith. – Korbáccsal és minden más lehetséges módon verték, a szó szoros értelmében a vérző húsáig feltépték a testét. Egy pillantást vettem rá, és amilyen gyorsan csak tudtam, az egyik mosdótálhoz siettem, ami [a közegészségügyi tisztviselők számára] kézmosásra szolgált.” (2)

Mint Messersmith megtudta, a verés kilenc nappal korábban történt, de a sebek még mindig elevenek voltak. „Még kilenc nap múltán is olyan csíkok éktelenkedtek a lapockájától a térdéig, amik jól mutatták, hogy mindkét oldalról verték. A feneké gyakorlatilag nyers hús volt, nagyobb részeken egyáltalán nem fedte bőr. A hús helyenként jóformán pépesre volt zúzva.” (3)

Messersmith azon tűnődött, hogy ha kilenc nap telt el a korbácsolás óta, milyenek lehettek a sebei közvetlenül a verés után.

Fény derült a történetekre:

Június 21-én éjjel Schachnót egy csapat egyenruhás férfi látogatta meg az otthonában, névtelen feljelentés alapján, amiben az állam potenciális ellenségének nevezték. A férfiak átkutatták a lakását, és bár nem találtak semmit, magukkal vitték a parancsnokságukra. Schachnóra ráparancsoltak, hogy vetközzön le, majd két korbácsos azonnal nekiesett és hosszan, ádázul verték. Ezt követően szabadon engedték. Valamiképpen hazajutott, majd ő és a felesége Berlin központjába szöktek, a felesége anyjához. Egy hétig ágyban feküdt. Amint elegendő erőt érzett magában, elment a konzulátusra.

Messersmith utasítást adott, hogy szállítsák kórházba, és még aznap kiállítottatott számára egy új amerikai útlevelet. Nem sokkal ezt követően Schachno Svédországba menekült, majd onnan az Egyesült Államokba.

Hitler kancellári kinevezése óta előfordult párszor, hogy amerikai állampolgárokat vertek meg és tartóztattak le, de ennyire súlyos eset eddig nem történt – bár közben született németek ezreit részesítettek

haszonlóan kegyetlen, sőt, néha ennél is sokkal rosszabb bánásmódban. Messersmith számára ez újabb fokmérője volt a hitleri uralom szörnyűségének.

Megértette, hogy ez az erőszak több az aljasság múltó rohamánál. Valami alapvetően megváltozott Németországban. Messersmith látta ezt, de meggyőződése volt, hogy Amerikában kevés másik ember látta ugyanígy. Egyre jobban aggasztotta, mennyire nehéz meggyőznie a világot arról, hogy Hitler valóban óriási veszélyt jelent. A napnál világosabb volt számára, hogy Hitler alattomban és agresszív módon hódító háborúba taszítja Németországot.

„Bárcsak megértének ezt odahaza az emberek – fogalmaz a külügyminisztériumnak írt levelében 1933 júniusában. – Fontos lenne, hogy átlássák, Hitler tudatosan erősíti itt Németországban a harci szellemet. Ha ez a kormány még egy évig hatalmon marad és hasonló lépésekkel halad a mostani irányba, Németország komoly veszélyt jelent majd a világbékére az elkövetkező években.” (4) Hozzátette: „Néhány kivételtől eltekintve, ezt a kormányt olyan férfiak irányítják, akiknek a mentalitása önök és az én számomra érthetetlen. Némelyikük pszichopata, és megfelelő kezelésben kellene részesülnön a megfelelő helyen.”

Németországnak ekkor még mindig nem volt állandó amerikai nagykövete. Az egykori nagykövet, Frederic M. Sackett márciusban távozott, Franklin D. Roosevelttel, Amerika új elnöke beiktatásának apropóján. (A beiktatás 1933. március 4-én történt. (5)) Középen négy hónapig betöltetlen volt a poszt, és az újonnan kinevezett hivatalnok érkezésével még további három hétig nem számoltak. Messersmith nem ismerte közvetlenül ezt a személyt, csak annyit tudott, amennyit a számos külügyminisztériumi kapcsolatától halott. Azzal viszont tisztában volt, hogy az új nagykövet a brutalitás, a korrupció és a fanatizmus fortyogó üstjébe lép be, ezért kemény és erélyes embernek kéne lennie, aki képes érvényesíteni az amerikai érdekeket és hatalmat, mert Hitler és az emberei csak a hatalom nyelvére értettek.

Ezzel szemben az új emberről azt mondták, hogy rendkívül szerény, aki a gazdasági válság miatt nyomorgó amerikai honfitársai iránti szolidaritásból egyszerű életet él. Bármilyen hihetetlen, az új nagykövet, a takarékoságot hangsúlyozandó, a Berlinbe induló hájóra rakatta saját autóját, egy megviselt, öreg Chevroletet. (6) Mind ezt egy olyan városban, ahol Hitler emberei hatalmas fekete túraautókon furikáztak fel-alá, melyeknek mindegyike közel akkora volt, mint egy városi busz.

I. rész

Az erdőben

Doddék Hamburgba érkeznek

1. fejezet

Menekülési módok

A telefonhívás, ami örökre megváltoztatta a chicagói Dodd család életét, 1933. június 8-án, csütörtök délben érkezett. (7) William E. Dodd éppen az íróasztalánál üldögélt a Chicagói Egyetemen.

Dodd, aki az idő tájt a történelem tanszék vezetője volt, 1909 óta tanított az egyetemen, és országszerte elismerték az amerikai Déllal kapcsolatos munkásságát és Woodrow Wilson-életrajzát. Jó karban lévő hatvannégy éves, százhetven magas, szürkés-kék szemű, világosbarna hajú férfi volt. Bár az arca némiképp zordnak mutatkozott alapállapotában, valójában eleven volt, és élénk humorérzékkel áldotta meg a sors. Nős volt, a feleségét, Marthát, mindenki Mattie-ként ismerte. Két gyerekük a húszas éveiben járt. A lánya, szintén Martha, huszonnégy éves volt; fia, az ifjabb William, illetve Bill, huszonnyolc.

Minden szempontból boldog és összetartó családnak számítottak. Nem voltak gazdagok, de a nemzetet akkortájt nyomás alatt

tartó gazdasági válság dacára, jól szituáltak. A chicagói Hyde Park városrészben, a Blackstone Avenue 5757. szám alatt éltek, néhány háztömbnyire az egyetemtól. Dodd tulajdonosa volt még – és nyaranta gondozója is – egy kis virginiai, Round Hill-i farmnak, a hivatalos földmérés szerint „hozzávetőlegesen” 150 hektárnyi földterülettel, (8) ahol Dodd, mint élvonalbeli jeffersoni demokrata, leginkább otthon érezte magát huszonegy guernsey-i üszője, négy herélt lova, Bill, Coley, Mandy és Herceg, valamint Farmall traktora és a lóvontatású Syracuse ekéje társaságában. Kávét a Maxwell House gyártmányú kannájában főzött egy öreg fatüzelésű kályhán. A felesége nem rajongott annyira a farmért, boldogan hagyta, hogy a férfi egyedül töltsen ott az idejét, miközben családja többi tagja Chicagóban maradt. Dodd Stoneleighnek nevezte a farmot, a nagy területen szanaszét heverő sziklák miatt, és úgy beszélt róla, ahogy az ember az első szerelméről szokott. „A gyümölcs olyan gyönyörű, szinte hibátlan, vörös és zamatos, a fák meghajolnak a terhük alatt – írta egy kellemes éjszakán, almaszüret idején. – Az egész igen kedvemre való.” (9)

Bár általában nem használt közhelyeket, Dodd a telefonhívást úgy jellemezte, mint „derült égből villámcsapást”. (10) Ez azonban bizonyos értelemben túlzás volt. A megelőző néhány hónapban beszélgetés tárgya volt a barátai között, hogy az egyik nap érkezhetsz egy ilyen hívás. Inkább a hívás magabiztos hangneme riasztotta meg és zavarta Doddot.

Dodd egy ideje már boldogtalannak érezte magát az egyetemi állásában. Szeretett történelmet tanítani, de írni róla még inkább, és évek óta dolgozott egy munkán, ami szerinte mérföldkő lett volna az amerikai Dél korai történelmének témájában. A négykötetesre tervezett műnek *A régi Dél felemelkedése és bukása* munkacímet adta. Ám újra meg újra azzal kellett szembesülnie, hogy az előrehaladást akadályozzák a tanítással járó mindennapi rutinfeladatok. Még csak most közeledett az első kötet befejezéséhez, és abban a korban

volt, amikor joggal tarthatott attól, hogy egy befejezetlen hagyaték mellé temetik. Próbált tárgyalni a tanszékével a csökkentett munkarendről, de ahogy az ilyen mesterséges paktumok esetében oly gyakran előfordul, az eredmény nem az lett, mint remélte. A megcsappant tanári gárda, a gazdasági válságnak köszönhető pénzügyi terhek az egyetemen belül, rákényszerítették, hogy éppolyan feszített tempóban dolgozzon, mint azelőtt: egyetemi hivatalnokokkal tárgyalt, előadásokat állított össze és próbált eleget tenni a végzős hallgatók elvárásainak. 1932. október 31-én az Épület és Birtoküzemeltető Hivatalához írt levelében azért esdekel, hogy vasárnapként kapcsolják be az irodájában a fűtést, hogy legalább egyetlen napon zavartalanul az írásnak szentelhesse magát. (11) Egy barátjának úgy jellemzi a helyzetet: „kínos”. (12)

Az elégedetlenségéhez hozzájárult az a meggyőződése is, hogy jóval előrébb kéne tartania a ranglétrán. A feleségének többször panaszkodott, hogy azért olyan lassú az előrejutása, mert nem a kiváltságosak között nőtt fel, neki keményen meg kell dolgoznia mindenért, amit el akar érni, szemben azokkal, akik gyorsabban jutnak magasra. Neki valóban nagyobb erőfeszítésekre volt szüksége, hogy kivívja a helyét az életben. 1869. október 21-én, a Clayton nevű észak-karolinai falucskában a polgárháború előtti korszak osztálykülönbségeihez még mindig ragaszkodó fehér déli társadalom legalján látta meg a napvilágot. Apja, John D. Dodd alig írástudó, a létminimum szintjén gazdálkodó farmer volt; anyja, Evelyn Creech az észak-karolinai társadalom magasabb polcáról származott, viszont rangján alul házasodott. A házaspár gyapotot termelt a földön, amit Evelyn apjától kaptak, de ebből alig tellett a megélhetésükre. A polgárháború utáni években a gyapottermesztés megugrott, az árak pedig lezuhantak, így a család folyamatosan adósa volt a város mindenek boltjának, aminek a tulajdonosa Evelyn rokona, Clayton három meghatározó emberének egyike volt.

– Kemény férfiak – mondta róluk Dodd –, a kereskedők és az alárendeltjeik méltó mesterei! (13)

Dodd, a család hét gyermekének egyike, mezei munkákkal töltötte ifjúságát. Bár tiszteletre méltónak tartotta a kétkezi munkát, nem akarta az egész életét gazdálkodással tölteni. Ráébredt, az egyetlen módja, hogy egy hozzá hasonló, alacsony származású ember elkerülje ezt a sorsot, az iskolázottság. Kitartóan igyekezett fölküzdeni magát, néha olyan szigorúan összpontosított a tanulmányaira, hogy a többi diák „Dodd szerzetesnek” nevezte. (14) 1891 februárjában felvételt nyert a Virginiai Mezőgazdasági és Gépészeti Főiskolára (a későbbi Virginia Techre). Ott is fegyelmezetten, összpontosított figyelemmel tanult. Míg más diákok különböző csínyeket eszeltek ki, falra festették az főiskola elnökének tehenét, álpárbajokat rendeztek, és meggyőzték az újoncokat, hogy valóban megölték ellenfelüket, Dodd csak tanult. 1895-ben megszerezte a bakkaleureátust, 1897-ben, mindössze huszonzét évesen pedig a mesterfokú diplomát. (15)

A tanszék egy tiszteletben álló tagjának ösztönzésére és az egyik segítőkész nagybácsija kölcsönözte pénzből Dodd 1897 júniusában Németországba indult, hogy megkezdje doktorandusz tanulmányait a Lipcsei Egyetemen. Magával vitte a biciklijét. Úgy döntött, Thomas Jeffersont állítja disszertációja középpontjába, bár a XVIII. századi amerikai dokumentumok beszerzése Németországban nyilvánvaló akadályokba ütközött. Dodd azonban a szükséges kutatómunka során rábukkant a megfelelő iratokat tartalmazó londoni és berlini archívumokra. Sokat közlekedett, gyakran biciklin, és minduntalan meglepte a Németországot átható háborús hangulat. Egy alkalommal az egyik kedvenc professzora a következő kérdésre igyekezett választ adni a fejtegetésében: „Mennyire lenne tehetetlen az Egyesült Államok, ha a nagy német hadsereg lerohanná?” (16) Doddot nyugtalanította ez a poroszos harciasság, ahogy mondta: „Mindenütt túltengett a háborús szellemiség.” (17)

Dodd 1899 késő őszen tért vissza Észak-Karolinába, és több hónapos keresés után végül oktatói állást kapott a Randolph–Macon Főiskolán, a virginiai Ashlandben. (18) Megújította barátságát Martha

Johnsszal, egy jómódú földbirtokos lányával, Dodd szülővárosának közeléből. A barátságból szerelem lett, és 1901 szentestéjén összeházasodtak.

A Randolph–Maconban Dodd azonnal beugrott a mély vízbe. 1902-ben a *Nation*ben megjelentetett egy cikket, amiben megtámadta a Grand Camp of Confederate Veterans [Konföderációs Veteránok Nagy Tábor] arra irányuló sikeres kampányát, hogy Virginiában betiltsanak egy történelemtankönyvet, amely a veteránok megítélése szerint sértette a déli becsületet. Dodd azzal vádolta a veteránokat, hogy szerintük kizárólag az a hiteles történetírás, ami azt állítja: „a Délnek végül is igaza volt, amikor elszakadt az Uniótól”.

A válasz azonnal megérkezett. Egy, a veteránok mozgalmán belül tiszteletnek örvendő ügyvéd hadjáratot indított azért, hogy Doddot kirúgják a Randolph–Maconból, ám az iskola teljes támogatásáról biztosította Doddot. Ő egy évvel később újabb támadást indított, az Amerikai Történeti Társaság egyik ülésén mondott beszédében, amelyben elítélte a veteránok erőfeszítéseit, hogy „kitiltassák az iskolákból az ő lokálpatrióta elképzeléseikkel nem egyező összes tankönyvet”. Kijelentette, hogy „erős és becsületes ember nem hallgathat ez ügyben”.

Dodd történészi megbecsülése növekedett, és ezzel párhuzamosan a család létszáma is gyarapodott. A fia 1905-ben született, a lánya 1908-ban. Dodd, miután felismerte, hogy jól jönne a fizetés-emelés, és a déli ellenségei részéről érkező támadások lanyhulására sem számíthatott, megpályázott egy megüresedett állást a Chicagói Egyetemen. Elnyerte az állást, így 1909 fagyos januárjában, harminckilenc évesen Chicagóba indult a családjával, hogy aztán ott is maradjon a következő negyed századon át. 1912 októberében a családi hagyományt követve, és hogy alátámassza önnön hitelességét, mint igazi jeffersoni demokratáét, megvette a farmját. A fárasztó munka, ami gyermekkorában annyira megviselte, most egyszerre jelentett számára lélekmentő kikapcsolódást és az amerikai múlt romantikus felidézését. (19)

Doddban felébredt az érdeklődés a politikai élet iránt. (20) Ennek oka legfőképp az volt, hogy 1916 augusztusában fogadta Woodrow Wilson elnök a Fehér Ház Ovális Irodájában. Egy életrajzíró szerint, a találkozás „alapjaiban megváltoztatta Dodd életét”.

Dodd komolyan aggódott, mert bizonyos jelek szerint Amerika hajlott afelé, hogy beavatkozzon az Európában zajló első világháborúba. A Lipcsében tapasztaltak alapján kétsége sem volt afelől, hogy a háború kirobbantásáért kizárólag Németország felelős, a célja pedig nem más, mint a junkerek, a német iparosok és arisztokraták kapzsiságának kielégítése, akik szerinte a polgárháborús déli arisztokráciához hasonlítottak. Amerika ipari és katonai elitje részéről most hasonló arrogancia kialakulását érezte. Amikor egy tábornok megpróbálta a Chicagói Egyetemet bevonni a nemzetet háborúra sarkalló országos kampányba, Dodd annyira megütközött, hogy közvetlenül a hadsereg főparancsnokához fordult.

Dodd nem kért mást, csak tíz percet Wilson idejéből, de sokkal többet kapott. Azon kapta magát, hogy úgy megbűvölték, mint egy mesehőst, aki bájitalt ivott. Belátta, hogy Wilsonnak igaza van, amikor szorgalmazza Amerika beavatkozását a háborúba. Wilson lett számára Jefferson modern megtestesülése. Az elkövetkező hét év során barátja lett az elnöknek. Ő írta meg Wilson életrajzát. Amikor pedig 1924. február 3-án Wilson meghalt, Dodd mély gyászba borult.

Franklin Rooseveltet ugyanúgy kezelte, mint Wilson: az 1932-es kampánya mögé állt, és támogatta őt szóban és írásban, amikor csak alkalma nyílt erre. Ám, ha azt remélte, tagja lehet Roosevelts belső körének, csalódnia kellett, mert elragadták a professzori tisztséggel járó egyre terhesebb feladatok.

Ez idő tájt, hatvannégy évesen, az egyetlen módja, hogy nyomot hagyjon a világban, a régi Dél történetének megírása lett volna, de úgy tűnt az univerzum minden ereje összeesküdött ez ellen, beleértve az egyetem azon gazdasági megfontolását, hogy nem fűtik vasárnaponként az épületeket.

Egyre gyakrabban gondolt arra, hogy elhagyja az egyetemet egy olyan tisztség kedvéért, ami időt enged neki az írásra, „mielőtt még túl késő lenne”. (21) Felötlött benne, hogy az ideális munka egy igénytelen poszt lenne a külügyminisztériumnál, talán egy brüsszeli vagy hágai nagyköveti állás. Úgy gondolta, elég jól cseng a neve ahhoz, hogy egy ilyen pozíció kapcsán szóba kerüljön, jöllehet, sokkal befolyásosabbnak gondolta magát az ország ügyeiben, mint amilyen valójában volt. Gyakran adott írásban tanácsot Rooseveltnek gazdasági és politikai kérdésekben Roosevelt megválasztása előtt és közvetlenül azután is. Nyilván bosszantotta Doddot, amikor röviddel a választásokat követően hivatalos levelet kapott, amelyben az állt, hogy bár az elnök az irodájába érkező összes levélre szeretne válaszolni, idő hiányában mégsem válaszolhatja meg mindet ő maga, így a titkárát kérte, hogy ezt tegye meg helyette.

Doddnak ugyanakkor számos Roosevelthez közel álló barátja volt, köztük az új kereskedelmi miniszter, Daniel Roper. Dodd fia és lánya olyanok voltak Roper számára, mintha az unokaöccse és unokahúga lettek volna, eléggé közel álltak tehát hozzá, így Doddnak nem okozott büntudatot a fiát felkérni közbenjárónak, hogy tudakolja meg Ropertől, nem akarná-e az új adminisztráció belgiumi vagy hollandiai hivatali tisztségbe jelölni Doddot.

– Ezek olyan helyek, ahol kell, hogy legyen a kormánynak embere, ugyanakkor a feladat nem megterhelő – mondta Dodd a fiának. Elárulta, hogy főként a *Régi Dél* befejezése indítja őt erre. – Nem arra vágyom, hogy Roosevelt bármire is kijelöljön, csak nagyon aggódom, hogy az életcéloimat nem teljesíthetem. (22)

Röviden, Dodd kényelmes hivatalt akart, olyan munkahelyet, ahol nincs sok követelmény, mégis rangot és megélhetést nyújt, és ami a legfontosabb volt számára, rengeteg időt biztosít az írásra. Mindezt annak ellenére akarta, hogy felismerte, a diplomácia nem a természetéhez illő pálya. „Ami a magas diplomáciát (London, Párizs, Berlin) illeti, arra nem én vagyok a megfelelő – írta a feleségének 1933 elején. – Elszomorít, hogy ez téged is érint. Nem

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha öröme és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatom veled.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

vagyok egy ravasz, kétszínű alak, aki kapható lenne rá, hogy »külföldön hazudjon az országáért«. Ha az lennék, elmennék Berlinbe, fejet hajtanék Hitler előtt és újra tanulnék németül. De miért vesztegessünk időt egy ilyen témára? Ki szeretne Berlinben élni a következő négy évben?» (23)

Akár a beszélgetés miatt, amit a fia Roperrel folytatott, akár más erők játékából kifolyólag, Dodd neve hamarosan bekerült a köztudatba. 1933. március 15-én, miután átmenetileg saját virginiai farmján tartózkodott, Dodd felutazott Washingtonba, hogy beszéljen Roosevelttel új külügyminiszterével, Cordell Hull-lal, akivel már számos korábbi alkalommal találkozott. Hull magas, ezüsthajú férfi volt, horpadt állal és erős állkapoccsal. (24) Külsőre úgy tűnt, maga a megtestesült miniszter, de azok, akik jobban ismerték, tudták, hogy ha feldühödött, megvolt az az államférfihoz nem illő szokása, hogy káromkodások áradata hagyta el a száját, illetve beszédhibában szenvedett, az r-eket w-nek ejtette, mint Elmer Fudd, a rajzfilmfigura. E tulajdonsága miatt Roosevelttel bizalmas körben néha kikacagta, mint amikor egyszer Hull „keweskedelmi szewződését” emlegette fel. Hull ingzsebében, szokásához híven, ez alkalommal is négy vagy öt piros ceruza volt, kedvelt munkaeszközei. Felvetette annak a lehetőségét, hogy Doddot – ahogyan remélte –, jelölhetik hollandiai vagy belgiumi tisztségre, ugyanakkor felvázolta annak az életnek a hétköznapi valóságát, amelyben Doddnak ott kint része lenne, és ő meghátrált. „Alaposan átgon-doltam a helyzetet – írta a kis zsebnaplójában –, és azt mondtam Hullnak, hogy nem fogadhatok el egy ilyen kinevezést.” (25)

Csakhogy Dodd neve a köztudatban maradt.

Ennek köszönhetően csörrent meg a telefonja azon a júniusi csütörtökön. Amikor a füléhez tartotta a kagylót, azonnal felismerte, kinek a hangját hallja.